

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/661/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3814206780
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3814206780.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Denisa Vékonyho a sudkýň JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Márie Vrtochovej v právnej veci navrhovateľa COFIDIS, a.s., so sídlom Bratislava, Suché mýto 1, IČO 36 816 337, v konaní zastúpeného Advokátskou kanceláriou Antovszká, s.r.o., so sídlom Bratislava, Bárdošova 2/A proti odporcom 1/ X. D., štátnej občanke W. republiky, bytom V., A.O. XXX/X a 2/ R. D., štátnemu občanovi W. republiky, bytom V., A.O. XXX/X, o zaplatenie 993,08 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č.k. 18C/30/2014-80 zo dňa 27. marca 2015, v senáte jednohlasne, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdzuje.

Odporcom 1/ a 2/ sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol návrh navrhovateľa na začatie konania a odporcom 1/ a 2/ náhradu trov konania nepriznal. Podľa odôvodnenie svojho rozhodnutia vo veci samej súd prvého stupňa posúdil výsledky vykonaného dokazovania podľa § 497 Obchodného zákonníka, § 2 písm. a), § 3 ods. 1 a 2 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov, podľa § 48, § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1 a 4, § 54 ods. 1 a 2 a § 457 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia úverovej zmluvy účastníkmi. Uviedol, že vykonaným dokazovaním zistil, že medzi navrhovateľom a odporcami 1/ a 2/ bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere a zmluva o úvere je teda spotrebiteľskou zmluvou v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom tento výklad je v súlade aj s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa v zmysle smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Navrhovateľ listom zo dňa 03.01.2014 odstúpil od úverovej zmluvy uzavretej s odporcami 1/ a 2/ dňa 12.10.2007. Podľa Občianskeho zákonníka sa zmluva zrušuje s účinkami od začiatku /ex tunc, § 48 ods. 2/ a tým zanikajú práva a povinnosti zo zmluvy. Momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z porušenia práva /bez dôvodné obohatenie, náhrada škody/. Účastníci zrušenej zmluvy si majú navzájom vrátiť už vykonané plnenia / § 457 Občianskeho zákonníka/. Ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy, ktoré na rozdiel od ustanovení Občianskeho zákonníka zaväzujú spotrebiteľa nad rámec povinností vzniknutých podľa Občianskeho zákonníka, evidentne zhoršujú jeho postavenie. Akékoľvek rozšírenie záväzkov spotrebiteľa vrátane platenia úrokov napriek ich zrušeniu popri vzájomnej reštitučnej povinnosti po zániku zmluvy s účinkami ex tunc postavenie spotrebiteľa zhoršuje. Dôsledky odstúpenia od zmluvy podľa zmlúv dohodnutých medzi účastníkmi konania sú nevýhodnejšie ako dôsledky odstúpenia podľa úpravy v Občianskom zákonníku. Je nepochybné, že ustanovenie článku 8.5 VOP, podľa ktorého má spotrebiteľ plniť zmluvné povinnosti aj napriek odstúpeniu od zmluvy je upravené pre odporcu nevýhodnejšie oproti úprave v § 48 v spojení s § 457 Občianskeho zákonníka. Aj napriek tomu, že úverová zmluva je absolútny obchod a je nutné na ňu aplikovať Obchodný zákonník, prednosť majú osobitné ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva vrátane ustanovení § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka. Na predmetnú spotrebiteľskú vec v časti o vadnosti právneho

úkonu /odstúpenie od zmluvy/ dopadá teda právna úprava občianskeho práva. Súd poukázal aj na názor vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 13.9.2012 sp.zn. 20Co/35/2011. Ďalej súd uviedol, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že navrhovateľ listom zo dňa 03.01.2014 odstúpil od úverovej zmluvy uzavretej s odporcami 1/ a 2/. Súd skúmal účinnosť odstúpenia zmluvy v súlade s podmienkami v čl. 8.4 a v čl. 12.4, kde je uvedené, že zásielka zaslaná klientovi sa považuje za doručení v okamihu, keď klient zásielku prevzal alebo sa zásielka zaslaná veriteľom na poslednú adresu klienta vráti veriteľovi ako nedoručiteľná alebo v ostatných prípadoch uplynutím 10 dní odo dňa odoslania zásielky klientom, i v prípade že sa klient o zaslaní zásielky nedozvedel. Keďže však súdu nebolo možné z vykonaného dokazovania jednoznačne určiť ku ktorému dňu odstúpeniu došlo súd za neodstúpenie určil ako uplynutím 10 dní odo dňa odoslania zásielky t.j. 03.01.2014 + 10 dní. Odstúpenie teda nastalo dňom 14.01.2014. Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže toto odstúpenie od úverovej zmluvy má účinky ex tunc, teda spätne ku dňu uzavretia zmluvy, obe úverové zmluvy sa od začiatku zrušili, pričom v súlade s § 457 Občianskeho zákonníka ak bola zmluva zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal. Dôsledkom plnenia zo zrušenej zmluvy je teda povinnosť účastníkov zmluvy navzájom si vrátiť všetko, čo plnením z takejto zmluvy nadobudli /teda vzájomná reštitučná povinnosť zmluvných strán/, ako výslovne stanovuje § 457 Občianskeho zákonníka, ktorý je špeciálnou úpravou bezdôvodného obohatenia vo vzťahu k zrušenej alebo neplatnej zmluve. Odstúpením od zmluvy zo strany navrhovateľa došlo k zrušeniu zmluvy o úvere od začiatku. Uvedený záver vyplýva z § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka s tým, že momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti zo zrušenej zmluvy /bezdôvodné obohatenie, náhrada škody/. Odporcovia 1/ a 2/ sú preto povinní navrhovateľovi vrátiť to, čo na základe zmluvy o úvere od navrhovateľa dostali. Ako tvrdil sám navrhovateľ a ako to vyplýva aj z predloženého výpisu zákaznickej karty, odporcovia 1/ a 2/ čerpali za celé obdobie úverového vzťahu celkom sumu 1.989,45 eur a uhradili navrhovateľovi v splátkach celkom sumu 2.795,92 eur do odstúpenia od zmluvy, pričom po odstúpení od zmluvy neuhradil žiadnu sumu. Na základe uvedeného tak odporcovia 1/ a 2/ z titulu bezdôvodného obohatenia uhradili navrhovateľovi o 806,47 eur viac, ako mali uhradiť. Súd sa vzhľadom na uvedené ďalej nezaoberal zmluvnými ustanoveniami od začiatku zrušenej zmluvy a nárokmi z nej plynúcich, keďže na plnenia z tejto zmluvy už navrhovateľ nemá nárok a návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd odôvodnil podľa § 142 ods. 1 O.s.p.. Odporcom 1/ a 2/, ktorí boli vo veci plne úspešní, žiadne trovy konania nevznikli a ani im zo spisu nevyplývajú, preto im súd ani náhradu trov nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie navrhovateľ. Uviedol, že namieta právny záver súdu prvého stupňa, podľa ktorého sa zmluva uzatvorená medzi účastníkmi spravuje ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Zmluva medzi účastníkmi bola uzatvorená v súlade s ustanoveniami zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a ustanoveniami Obchodného zákonníka. Tu poukázal aj na znenie všeobecných obchodných podmienok a tiež na ustanovenie § 261 ods. 3 Obchodného zákonníka, v zmysle ktorého je zmluva o úvere tzv. absolútnym obchodom. Záväzkovoprávny vzťah z takejto zmluvy je preto potrebné posúdiť podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. Ten okrem iného ustanovuje aj dôsledky odstúpenia od zmluvy. Podľa § 351 ods. 1 Obchodného zákonníka odstúpením zanikajú všetky práva a povinnosti strán zo zmluvy. Podľa § 351 ods. 2 Obchodného zákonníka strana, ktorej pred odstúpením od zmluvy poskytla plnenie druhá strana, toto plnenie vráti; pri peňažnom záväzku spolu s úrokmi vo výške dojednanej v zmluve pre tento prípad, inak ustanovenej podľa § 502. Právna úprava odstúpenia od zmluvy je v Obchodnom zákonníku úpravou komplexnou, a preto sa ustanovenia Občianskeho zákonníka nepoužijú. V tejto súvislosti poukázal navrhovateľ aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.09.2009, sp. zn. 1MOBdo/2/2007, podľa ktorého na rozdiel od účinkov odstúpenia od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka, účinky odstúpenia od zmluvy podľa Obchodného zákonníka nastávajú až momentom odstúpenia /ex nunc/ a plnenie poskytnuté pred zrušením zmluvy nie je plnením z neplatnej zmluvy, a preto na usporiadanie vzájomných nárokov nemožno použiť právnu úpravu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Ďalej navrhovateľ poukázal aj na skutočnosť, že si zmluvné strany v čl. 8.4. všeobecných obchodných podmienok zmluvy upravili dôsledky odstúpenia od zmluvy o úvere. Podľa tohto ustanovenia účinnosťou odstúpenia od zmluvy o úvere sa zmluva o úvere končí a pokiaľ už došlo k čerpaniu úveru na jej základe, celý do tej doby nesplatený úver klienta, taktiež i všetky ďalšie peňažné záväzky zo zmluvy o úvere, sa stávajú splatnými a klient je povinný ich bezodkladne uhradiť veriteľovi v plnej výške. Zanikom alebo zrušením zmluvy o úvere nezanikajú nároky veriteľa zo zmluvy o úvere alebo s ňou súvisiace, ktoré vznikli pred skončením zmluvy alebo v súvislosti s jej skončením. Okrem toho podľa navrhovateľa ani z ustanovení zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľskom úvere nevyplýva, že by v prípadoch uzavretej

zmluvy o úvere pôsobil Občiansky zákonník ako lex specialis k Obchodnému zákonníku. Tiež § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemôže byť interpretovaný tak, že sa na všetky nároky vyplývajúce zo spotrebiteľských zmlúv majú aplikovať výlučne ustanovenia Občianskeho zákonníka, ale tak, že len ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách /§ 52 až § 54 a § 612 až § 627/ sú jednostranne kogentné, to znamená aj voči Obchodnému zákonníku. Aj z ustanovenia § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka /Ak záväzok vznikol zo spotrebiteľskej zmluvy a dlžníkom je spotrebiteľ, možno dohodnúť úroky z omeškania najviac do výšky ustanovenej podľa predpisov občianskeho práva./ vyplýva, že zákonodarca nemal v úmysle určiť jednostrannú kogentnosť Občianskeho zákonníka en bloc na záväzkové vzťahy zo spotrebiteľských zmlúv. Na základe uvedeného má navrhovateľ za to, že ním uplatnený nárok je plne dôvodný a preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Odporcovia 1/ a 2/ sa k odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadrili.

Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov odvolania navrhovateľa podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť.

Súd prvého stupňa vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 132 až § 135 O.s.p.. Pri rozhodovaní súd prvého stupňa použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Odvolací súd sa preto stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvého stupňa a z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne poukazuje v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. a k odvolacím námietkam navrhovateľa dodáva nasledovné:

Podstatou odvolania navrhovateľa je namietaný právny záver súdu prvého stupňa, podľa ktorého odstúpenia navrhovateľa od predmetnej zmluvy /list navrhovateľa z 03.01.2014/ a jeho účinky je posudzovať podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, keďže sa jedná o spotrebiteľský vzťah. Podľa navrhovateľa by odstúpenie od zmluvy a jeho účinky mali byť posudzované podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, keďže sa tu jedná o úverový vzťah, ktorý je podľa § 261 ods. 3 Obchodného zákonníka tzv. absolútnym obchodom. Rozdiel v účinkoch odstúpenia od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka a podľa Obchodného zákonníka je zrejмый. Zatiaľ čo pri odstúpení od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka sa zmluva zrušuje od začiatku, ex tunc /§ 48 Občianskeho zákonníka/ a účastníci sú si povinní vrátiť všetko, čo podľa nej dostali /§ 457 Občianskeho zákonníka/, tak pri odstúpení od zmluvy podľa Obchodného zákonníka sa zmluva zrušuje od momentu účinného odstúpenia, ex nunc /§ 349 ods. 1 Obchodného zákonníka/ a aj keď odstúpením zanikajú všetky práva a povinnosti strán zo zmluvy, tak odstúpenie sa nedotýka nároku na náhradu škody vzniknutej porušením zmluvy, ani zmluvných ustanovení týkajúcich sa voľby práva alebo voľby Obchodného zákonníka a podľa zmluvy poskytnuté peňažné plnenie sa vracia spolu s úrokmi vo výške dojednanej v zmluve pre tento prípad, inak ustanovenej podľa § 502 Obchodného zákonníka /§ 351 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka/.

V tomto konkrétnom prípade táto rozdielnosť účinkov odstúpenia od zmluvy teda znamená, či odporcovia 1/ a 2/ majú povinnosť vrátiť navrhovateľovi len sumu peňažných prostriedkov, ktoré od neho čerpali ako úver /pri odstúpení od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka/ alebo sú povinní popri tejto sume zaplatiť navrhovateľovi aj dojednané úroky z úveru /pri odstúpení od zmluvy podľa Obchodného zákonníka/.

V prejednávanej veci je nepochybné, že posudzovaný právny vzťah je vzťahom spotrebiteľským, uzavretým na základe zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Právny záver súdu prvého stupňa, že zmluva o revolvingovom úvere uzatvorená medzi účastníkmi konania dňa 12.10.2007 je zmluvou spotrebiteľskou a záväzkovoprávny vzťah, ktorý z nej medzi účastníkmi vznikol je vzťahom spotrebiteľským nespochybnuje v podanom odvolaní ani navrhovateľ.

Kľúčový význam pre posúdenie predmetnej právnej veci má potom ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa a spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv,

ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Toto zákonné ustanovenie navrhovateľ vo svojom odvolaní nesprávne, v neprospech odporcov ako spotrebiteľov, interpretuje. Odvolací súd je toho názoru, že správne je potrebné toto zákonné ustanovenie vykladať tak, že pri posudzovaní vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou /teda aj zmluvy o spotrebiteľskom úvere/ je potrebné aplikovať tie ustanovenia právnych predpisov, ktoré sú pre spotrebiteľa z hľadiska ochrany jeho práv výhodnejšie. Je náležité a plne v súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa, že v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva /ako je to napríklad aj v prípade odstúpenia od zmluvy/ je dôvodné aplikovať občianskoprávnu úpravu a nie podnikateľské právo /Obchodný zákonník/. Použitie nevýhodnejšieho podnikateľského práva a nie občianskeho práva na spotrebiteľský právny vzťah predstavuje zhoršenie postavenia spotrebiteľa. Preto aj odstúpenie od zmluvy je potrebné posudzovať podľa Občianskeho zákonníka /§ 48 Občianskeho zákonníka/ s účinkami zrušenia zmluvy od počiatku /ex tunc/, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie oproti úprave Obchodného zákonníka. Takéto závery platia aj pre zmluvné podmienky spotrebiteľskej zmluvy, ktorými sú upravené účinky odstúpenia od zmluvy odlišne od právnej úpravy v Občianskom zákonníku v neprospech spotrebiteľa. Takou zmluvnou podmienkou je v tejto veci dojednanie v čl. 8.4. všeobecných obchodných podmienok, na ktoré poukazuje v odvolaní navrhovateľ, a ktoré ako rozporné s § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka je preto neplatné.

V zmysle uvedenej interpretácie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka považuje odvolací súd právne posúdenie odstúpenia navrhovateľa od zmluvy o revolvingovom úvere podľa Občianskeho zákonníka súdom prvého stupňa za správne. Keďže podľa výsledkov vykonaného dokazovania už odporcovia 1/ a 2/ vrátili všetko, čo podľa zmluvy o revolvingovom úvere dostali, bolo dôvodné návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietnuť.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že v odvolacom konaní úspešným odporcom 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko títo nepodali návrh na priznanie náhrady trov konania.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.